

2014/5
květen

Poutník

časopis Obce unitářů v Brně
(elektronické vydání)

POUTNÍK

Obsah čísla 5/2014

<u>Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: Jarní unitářská naděje</u>	<u>3</u>
<u>Blahopřání</u>	<u>4</u>
<u>Norbert Fabian Čapek: Pohled na Boha</u>	<u>5</u>
<u>Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: Jak člověk hledá Boha</u>	<u>13</u>
<u>Rabindranáth Thákur: Král temné komnaty</u>	<u>16</u>
<u>Z obecní kroniky</u>	<u>20</u>

vila Univers
místo určené výhradně pro duchovní práci

JARNÍ UNITÁŘSKÁ NADĚJE

Až budete číst tento úvodník, bude již po valných shromážděních obcí a následovat bude jako každoročně Sněm Náboženské společnosti čs. unitářů a to letos v sobotu 17. května v Praze. Připravovat se již budou tradiční Květinové slavnosti, letos po dlouhé době i v Ostravě. Také na naše typicky brněnské **Otevírání studánek** se můžeme těšit v tomto měsíci (viz program na zadní straně obálky tohoto čísla). Doufáme v příznivé počasí a hojnou účast na naší pouti přírodou za krásou a za vodou.

Jarní ohlédnutí nám připomíná návštěvu Místní skupiny v Ostravě. Tentokrát jsme jeli z Brna čtyři a vezli do vily Univers, kde se ostravští unitáři scházejí, kopírku schopnou tisknout i na formát A5. Není již nejnovější, ale doufáme, že ještě svoji službu v propagaci ostravských unitářů udělá. Umístili jsme ji v již připravené kanceláři, určené pro agendu MS Ostrava v prvorepublikánské opravené vile Univers, kde jsme byli vlídně přijati br. Ing. Liborem Mikšem a překvapeni dobrou účastí na shromáždění i skvělou hrou na housle br. Jaroslava Grossmanna. Shromáždění mělo slavnostní ráz a nádhernou atmosféru. Zakončeno bylo táhlým tónem veliké tibetské mísy, který nás provázel do ticha. Následovala přátelská diskuse a nakonec se každý účastník představil a řekl něco o své duchovní cestě a naději. Není divu, že se nám ani trošku nechtělo odjet, ale čekala nás cesta do Brna, kam jsme přijeli po jedenácté v noci. Ještě jedno milé překvapení u auta při loučení - br. Mikš nám daroval do brněnské obce sadu krásných barevných skleniček. Jsou schované a budou poprvé použity u nějaké významné příležitosti.

Tož zdravíme do Ostravy, kde kvetly na zahradě broskve a přejeme hojně jarních květů a krásy nám všem. Jako malý dárek posíláme toto květinové číslo Poutníka, čtème opravdu pozorně, např. článek Pohled na Boha a navazující texty a přijmeme květy naší jarní unitářské naděje.

Jarmila Plotěná

BLAHOPŘÁNÍ

všem členům i přátelům Brněnské obce unitářů, kteří se
narodili v květnu

VŠE NEJLEPŠÍ!

- 6.5.** RNDr. Milada Škárová
- 8.5.** Arnoštka Kuncová
- 12.5.** Marek Zalubil
- 13.5.** Marek Rosmavit
- 16.5.** ing. Ladislav Kloud
- 17.5.** Jiří Pořízka
- 19.5.** Vladimír Ventruba
- 22.5.** Marie Jakubcová
- 24.5...** Stanislav Sychra

POHLED NA BOHA

V evangeliu Janově XIV, 8, čteme, že učedníci Ježíšovi projeví podivnou žádost. Když Ježíš mluvil o Otci, Bohu, řekl jeden z učedníků: „Ukaž nám Otce!“ Jaká byla Ježíšova odpověď? „Kdo viděl mne, viděl Otce.“ Ale učedníci zřejmě viděli jen člověka. Ježíš se také nikdy nevydával za „Otce“. Vždyť na jiném místě praví: „Otec větší je“ ...“neboť já jdu k otci“... Ježíš tedy nechtěl říci, že je totožným s Otcem, ale v jeho projevech je něco, v čem mohli vidět Otce při práci a Ježíše – božího dělníka s Bohem úzce spojeného. Učedníci Ježíšovi nevyvíčily do té doby svůj duchovní zrak na tolik, aby mohli Boha vidět v projevech a působení svého Mistra.

Můžete se ptáti, proč téma „Pohled na Boha?“ To má zvláštní význam. Chci říci, že se máme spokojit s pohledem. Pro naše pozemské bytí pohled postačí. Někdo si řekne: Chci plné pochopení, chci Boha – tak řečeno – rozebrat jako cokoli jiného. Jako chemik rozebere sloučeninu, jako strojník rozebere stroj, hodinář hodiny. Někteří theologové to tak dělají. Znají Boha lépe než sebe. Vypočtou vám všechny jeho vlastnosti, zdůvodní je a řeknou vám, že takového Boha, kterého není možno rozebrat a dokonale pochopit, nemohou přijmout. Ti lidé ovšem nemohou pochopit ani život broučka.

Pohled postačí. A ten pohled bude takový, jak duchovně vyspějeme. Otec s pětiletým synáčkem byl na výstavě letadel. Toť se rozumí, hoch měl plno otázek. Ale pochopit? Musel se spokojit s pohledem.

A tak to je i s dospělými. Byli jste na koncertu. Slyšeli jste Dvořákovu symfonii. Měli jste požitek; byl to hudební poslech. Něco podobného jako pohled pro oči. Ale kdo z vás při tom rozuměl kontrastu a jiným hudebním zvláštnostem?

Vzpomínám si na své dětské pohledy v rodné obci. Tenkrát jsem si myslel, co všechno vidím a jak to vidím. Ale když jsem v pozdějších letech viděl Londýn a Paříž, New York a Řím a jiná velká města, a vrátil se pak do své rodné obce, při vzpomínce na

svůj dětský pohled sotva jsem ty uličky poznával. Byly docela jiné. Byl to jiný pohled, protože jsem byl jiný já.

Což to není s tím pohledem na Boha podobné jako s pohledem na svět vůbec? Jaký byl náš pohled, když nám bylo pět a patnáct a dvacet pět a padesát let? Vždy podle toho, co jsme se o světě dověděli a kde jsme všude cestovali. A to je jen tento hmotný svět.

Představte si, jakým bych byl zpátečníkem, kdybych po celoživotním bádání a po všech možných zkušenostech měl takový pohled na Boha, jaký jsem měl, když mi bylo jedenáct let, a když jsem jako ministrant klečel u oltáře.

Někteří lidé mají pohled na Boha brýlemi středověkých mnichů. Někteří ještě staršími brýlemi. Ale staré pohledy dnešnímu myslícímu člověku už dávno nestačí. – Dnes, když jdete v Praze po ulicích, můžete na mnohých domech vidět tabulku: Pronajme se byt. Někde už je vyvěšena delší dobu. Byt je prázdný. Vystěhovali se do lepšího. Ve starém bytě byli nějaký čas spokojeni. Mně se kdysi velmi líbily řeči mé babičky o tom, jaké měla pohledy na Boha. Měl jsem ji velmi rád a mám nejkrásnější vzpomínky na ni. Ale její pohledy na Boha mně dnes nestačí.

Někteří lidé se ze starého bytu, anebo – jinými slovy – ze starých pojmů Boha vystěhovali a jsou venku. Nemají střechy nad hlavou, nemají duchovně kde bydlet. Někteří říkají: Budeme bydlet v přírodě. To je náš Bůh. Pohled na vrchy a údolí, na les a řeku je krásný, ale to není pohled na Boha.

Některým, kteří se vystěhovali ze starého, zůstal jen pohled do prázdna. – Jsem nesmírně šťasten, že zůstal mi pohled na Boha. Měnil se, je jiný, je lepší, je myslícího člověka důstojnější, ale je to pořád pohled na Boha.

I mezi těmi, kteří upřímně v Boha věří, vyskytují se různé pohledy. Tak je pohled duchovního žebráka. Ten jsem také kdysi míval. Člověk při každém pohledu na Boha o něco žebrá. Někdo by klečel na kolenou celý den a nejraději by všechno vymodlil, třeba i denní výdělek.

Trochu odlišný pohled na Boha mají náboženští fňukalové. Ti ani tolik nežebrají, ale ustavičně vystavují svoje rány. Je v té fňukavosti jakýsi nedostatek sebevědomí a nedostatek důvěry v Boha. Skoro bych řekl, že fňukal je bratrancem žebráka. Složil jsem kdysi pro naše děti písničku a ta zní: „Kdo chce fňukat, ať si fňuká,

ať si pláče celý den, ať si chová v hlavě brouka, já jdu na vše s humorem“.

Do další kategorie patří povrchní diváci. Podívat se a odejít. Je zvědav. Dnes se dívá na krásný obraz, zítra na poraženou krávu, potom zase, jak se psi honí po ulici, - a s takovou zvědavostí také by se chtěl dívat na Boha. Je přirozeno, že nic neuvidí.

Připomenu ještě jeden druh nežádoucích pohledů. Je to pohled lidí, kteří jako by v Bohu hledali jen svého služebníka. Ať už jakoukoli formou, třeba i na modlitbách napovídají Bohu, co všechno by měl udělat. A odrůda těchto osob vyskytuje se i mezi těmi, kteří se vůbec nemodlí.

Bůh dal lidem tuto zemi k obývání. Ale vzdělávání té země ponechal lidem. Někdo ovšem řekne, „vzdělával bych, ale nemám co.“ Na to odpovídám, že i rozdělování půdy ponechal Bůh lidem. – Bude to dlouhá doba učení a zkoušení. Svět je boží role, ponechaná člověku, svět je boží dílna, do které byl postaven člověk; a to ostatní je na nás. Dobře, že k tomu máme více než jeden život.

Oč rychleji by lidé pokračovali, kdyby své úzké a zkreslené pojmy nepromítali na Boha. Oč rychleji by pokračovali, kdyby se rychleji uměli vyzout z dětských střevíčků.

Avšak někteří dělají něco ještě horšího. Ocitli se se svým myšlením na čas ve světě, který odpovídá 20. století, ale nebylo to dost pohodlné pro ně.

Pohled na Boha souvisí, jak už bylo naznačeno, s našimi životními zkušenostmi, se zkušenostmi, které jsme zažili ve spojení se slovem a pojmem *Bůh*. Objasněme si to několika příklady.

Snad jste slyšeli někdy o Mark Twainovi. Byl to největší americký humorista a také z největších humoristů všech dob. Mimo chodem řečeno, Mark Twain byl také unitář. Ti, kteří ho znali, o něm říkali, že kouří nejhorší doutníky, jaké na světě jsou. A teď dejte pozor, co dělá pověra, spojená s reputací slavného muže. „Jednoho večera,“ vypráví Mark Twain, „pozval jsem dvanáct svých přátel na večeři. Jeden z nich byl zvláště znám svojí oblibou nejdražších doutníků, ale já byl znám oblibou nejlacinějších a nejhorších.“

Když jsem před tím byl návštěvou v jeho domě, a nikdo se nedíval, vypůjčil jsem si plnou hrst jeho nejvzácnějších doutníků, ze kterých každý stál 40 centů (asi 15 K). Sňal jsem z nich pásky, které byly znakem jejich drahocennosti, a položil jsem je do kra-

bice, ve které jsem míval svou lacinou značku, kterou všichni přátelé dokonale znali. A po oné večeři, jak bývá zvykem hostitelo-
vým, nabízel jsem doutníky. Vzali si, zapálili a zápasili s nimi
v hrozném tichu krátkou dobu. Pak se omluvili, jeden po druhém
se vytratil. Druhý den ráno našel jsem všechny tyto drahocenné
doutníky jen málo ohořelé před vraty kromě jednoho, který ležel
na talířku před místem onoho hosta, jenž si liboval v nejdražších.
Řekl mi později, že bych zasloužil být zastřelen pro tak špatné
doutníky.

Co nám tato prostá historka o doutnících povídá? Protože kaž-
dý bezpochyby věřil, že Mark Twain může mít jenom špatné dout-
níky, i nejdražší a nejlepší doutníky byly jim odporné, protože věřili,
že jsou laciné a proto odporné.

Historka Mark Twainova je náramně poučná. Mluvil jsem s lid-
mi, kterým při vyslovení slova Hus se dělalo špatně. A ovšem také
s lidmi, kteří toto slovo dovedou vyslovit jen s největší úctou. A je
to stále týž Hus. – Můžeme se diviti, že pohled na Boha je u lidí
tak různý? – Poznal jsem lidi, kterým byl každý člověk v tu chvíli
odporný, jestliže vážně vyslovil slovo Bůh. V jejich dětských letech
toto slovo bylo spojováno s představami, které jsou jim dnes
směšné. Proto slovo Bůh má u nich dosud divnou příchut', ať kdo-
koli ho užívá. Slovanské Bóg však značí bogatstvo, hojnost, náplň
všeho dobra, nejvyšší moudrost, největší lásku, největší moc.

Ovšem pohled na Boha závisí nejen od životní zkušenosti, ale
také od lásky k Nejvyššímu. Všichni víme, jak se dívá z Petřína
nebo Letné na Prahu Pražák a dobrý Čech, který má rád Prahu,
matičku českých měst.

Je krásná! Toto nemůže popřít žádný cizinec! Patří k nejkrás-
nějším městům světa a byla a je obdivována každým, kdo přijde a
má smysl a porozumění pro krásu. Ale docela jinak ji obdivuje,
kdo ji má rád. Podle toho, jak velká, jak široká a hluboká je láska
k Bohu, takový je pohled člověka na Boha.

A nyní něco o tom, co při duchovním pohledu na Boha získá-
vám. Ten pohled mi vnuká důvěru, že v božím světě je pro mne
místo a jsou nekonečné možnosti. Je tu boj, jsou mnohá zklamání
– je dost volnosti a příležitosti k radostným zápasům, a co dnes
nedokáže jeden, to zítra dokáže dva, a nakonec všichni poznáme,

že svět je řízen dobře, že všechno má trvání, co vyrostlo z lásky a z lepšího porozumění.

Tvrdím, že tento náš vesmír je člověku přátelský. Jen musíme umět rozlišovat. Mnoho je věcí, které lze povědět jen obrazně. Kdysi jsem navštívil panské sídlo. Sotva jsem vešel, zle na mne zavrčel a zaštěkal pes. Rozběhl se za mnou, a dosti jsem se polekal. Ale zbadal jsem brzo, že je na řetěze a nemůže se dále rozběhnout, než asi na pět metrů. Řekl jsem si: jen si štěkej, k tobě nejdu, ty nejsi pánem mého přítele, jsi jen pes.

Pohled na Boha mne dále ujišťuje o ceně lidské duše. Jak chudým bych se cítil, kdybych znal jen pohled průměrného vědce, který všude vidí jen hmotu a slepou sílu. – Musel bych zoufati nad nicotou člověka. Podle jedněch názorů je celá naše sluneční soustava jen nepatrným úlomečkem, drobečkem, popelkou mezi biliony mnohem větších světů. A náš planetární svět je prý něčím trochu nepovedeným. Náhodou prý, nějakou katastrofou, se odtrhla země od slunce, a vytvořily se tu podmínky pro život lidský, jakých prý už není jinde v celém vesmíru. A člověk prý není ani něčím normálním. Takové věci jsem už četl a slyšel mnohokrát. A jako člověk vznikl náhodou, jakoby nedopatřením, tak prý zase zanikne a nezbude po něm na věky věků ani památky.

S úsměvem poslouchám takovou řeč. Něco ve mně, něco v tobě, bratře, sestro, povídá, že jsme víc, než všechny ty ohnivé koule, než hmoty všech světů. A s Kantem volám, že pohled k hvězdnatému nebi a do vlastního nitra k mravnímu zákonu mého bytí mně nechává tušit jiný svět, který je pravým světem, a všechno, co mé smrtelné oko vidí, je jen periferií, je jen slupkou, je opravdu něčím pomíjejícím. Promění se mnohokrát a třeba zanikne, ale o nen můj svět a můj Bůh, s nímž má duše je spřízněna, zůstanou.

A proto volám s Augustinem: „O, Bože, Tys mne stvořil pro sebe, a duše je neklidná, dokud se neutiší v Tobě.“

Kdybych skutečně byl jen nicotnou bublinkou, musel bych být jinak utvořen; ale ve svém nitru slyším hlas: buď dobré myslí, já přemohl svět. Snad ta a ona hvězda tam nahoře dříve neb později zhasne, ale v mém nitru, v mé duši, budou vycházet nové hvězdy, které budou svítit do věčnosti.

Někdo řekl: má hlava je zraněna, ale není skloněna. A můžeme říci: mé tělo mohli spoutat železem, ale mého ducha nikdo ne-

spoutá, takovou moc měl by jen Bůh, ale protože Bůh je můj přítel, je to nemožné.

V tom je ohromná cena člověka, že nic se mu nemůže stát, co by se nedalo napravit. Kdyby upadl devětadevadesátkrát, po sté zase vstane.

Nejsem Bohem, nejsem částí Boha, Bůh nežije po částkách, je bytostí veskrz jednotnou a celou a ode všech jiných bytostí a věcí odlišnou. V tom je sláva člověkova. Jen ve smyslu přeneseném může se člověk někdy nazvat částkou druhého. Ale v původním a podstatném smyslu je každý člověk celkem, jednotkou, je něčím svým, je svůj. To dokazuje i tím, že má schopnost postavit se proti Bohu, anebo pracovat s Bohem.

Pohled na Boha mi říká, že nejsem hříčkou náhod, ale synem velkého ducha všech duchů, pána všech pánů, že jsme každý synem aneb dcerou Nejvyššího.

Pohled na Boha je pro mne dále znakem a ujištěním, že v hledání pravdy a dobra nemohu podlehnout. Pohled na Boha mi říká, že život není sázkou podle hesla: Vsad', vyhraješ – snad. Je to cesta, na které nemohu zbloudit.

Jde pionýr a vidí pustinu nebo močál stejně jako každý jiný člověk, ale zároveň už vidí do budoucna, a před duševním zrakem kreslí se mu obraz proměny v pole, a pustinu v kvetoucí sad a krásné vily.

Vidím bídu, ale nevidím jen ji. Vidím dál, a tam, kde je dnes bída, vidím blahobyť. **Vidím sváry, avšak tam, kde se bratři vrhají v boj proti sobě, vidím, jak si podávají ruce k společnému dílu.** Vidím smutek na mnohých tvářích, ale také vidím, jak tyto tváře budou rozjásané, jak budou zářit, jak se budou smát. Vidím, jak ptáček stahuje křídla a krčí se na větvičce, ale už také vidím, jak rozepne křídélka a vzlétne vysoko a zazpívá píseň nového jara.

To všechno nepřijde samo. Bůh to za nás nebude dělat. To značí být božím dělníkem. To značí nebrati jen věci, jak jsou, ale ptát se, jaké by mohly býti, a co z nich mohu udělat. Ježíš jednou řekl: Můj otec pracuje stále, až posavad tak i já pracuji. Tak pracujme vidíce neviditelné, jako bychom už viděli skutečnost.

Jsou lidé, kteří si sahají na život, protože před sebou nevidí cestu. Vidím tu cestu a raději bych zahynul, než bych uhnul z cesty za Bohem.

Proto je ta cesta cestou k dokonalosti, protože mne na ní provází důvěra v mravní řád, který je zakořeněn v Bohu, v tom Bohu, který může dlouho býti nepoznán, posmíván a zneuctíván.

Pohled na Boha znamená dále buzení tvůrčích schopností. Pohled na Boha, věčný ideál dobra, pravdy a dokonalosti, působí vidění, působí v nás zjevování. – Malíř se dívá na plátno, a není na něm nic. Ale on na něm už vidí obraz, krajinu nebo postavy. Člověk-laik vidí jen kvádr, ale sochař-umělec vidí v kameni již budoucí krásnou, dokonalou sochu; jinak by ji z kamene nevytesal.

V pohledu na Boha vidím tajemství blaženosti a štěstí. Štěstí je tam, kde je chceme nalézt. To je poučení z dlouhého života. Člověk hledá v tom a onom, a když najde, poznává, že to není to, co hledal. Spatříte šťastné dítě. Postůjte a pozorujte je při hře. Hromádka písku, miska a lopatka, víc toho nevidíte. Je v tom písku blaženost? Nikoliv. Je v dítěti? – Je v představě, je v pohledu, který dítě vnáší do toho písku. – Letec letěl z Moskvy do Ameriky. Je v tom letu štěstí? Což se dost nenalítal? Štěstí je v něm, jemu je požitkem překonávat těžkosti. Anebo se podívejte, když hrají kopanou. Je jejich štěstí v tom míči nebo v tom kopání?

Pozoroval jsem dva prodavače na ulici. Byli blízko sebe. V očích jednoho jsem viděl, jak se musí přemáhat, jaké to pro něj trápení svolávat lidi a ukazovat jim, jak spravit díru v hrnci. A blízko něho je druhý prodavač. Vidíte, že je ve svém živlu. Jemu je požitkem doporučovat pastu na kovy, svou řečí lidi přivábit a ukázat, jak se ten hrnec bude blyštět, když jej potřou jeho pastou. Copak je nějaká blaženost v tom hrnci? Nebo v pastě? Kdyby ji vzal do ruky ten druhý, bude se při té pastě tak trápit a nudit, jako při těch cvočcích, které doporučuje. On na svůj artikl nemá pravého pohledu.

Mnozí lidé nemají radostný pohled, protože mají oči zaslepené sobectvím. Poznal jsem to nedávno. Vyprávěli jsme si o cizinci, který přináší velké oběti pro národ jemu cizí. A někdo s očima sobce šťoural a šťoural, proč ten člověk to jenom dělá, co z toho asi má, jak ho to může těšit, proč nesedí doma a nezalévá tulipány před okny. Ale já i jiní při pohledu na onoho dobrodince jsme viděli Boha při práci a řekli jsme si: když cizinec tohle dělá pro náš národ, co děláme my?

Ukončím zkušeností, kterou jsem měl při návštěvě drážďanské obrazárny, ve které je světoznámá Rafaelova Madona. Vzali tam lidé s sebou dítě. To se zajímalo o kožešinu paní, která seděla vedle. Myslím, že to byla liška. Dítě zajímala hlavně liščí hlava. Byl tam také synek ze Zlámané Lhoty; ten si vzpomínal, že Panenka Maria, co ji prodávali posledně na pouti, byla hezčí, protože měla hodně křiklavé barvy. A já se také dívám a dívám. Byl to krásný obraz; ale na tu chválu, co jsem o něm slyšel, se mi nezdál dost krásný. Až někdo potichu mému sousedu povídá, a já také jsem to zaslechl, „musíš se dívat klidně, soustředěně a chvíli (nevím už, kolik minut), a ničím se nedej vyrušit“. I já jsem se začal dívat klidně, soustředěně, hezkou chvíli a ničím jsem se nedal vyrušit. A jak jsem se tak díval, obraz před mýma očima oživnul. Madoniny oči jako by se otvíraly, a kolem její hlavy vyvstávaly tváře andělů, které jsem zprvu neviděl.

Tak to bylo a je s pohledem na Boha. Nejprve jen jako ono dítě viděl jsem všelicos, ale Boha jsem neviděl. Potom jsem viděl jen takový křiklavý obrázek, jak mi jej vymalovali kněží. Bylo to hodně makavé, člověk Boha mohl takřka vzít za nohy, ale potom jsem slyšel tichý hlas, musíš se utišit, musíš se soustředit a musíš se dost dlouho dívat, a tam, kde jiní lidé viděli jen hory a moře, a krásné katedrály, měl jsem pohled na Boha. Ať už potom v přírodě, anebo v tiché komůrce, ať mezi jinými, když jsem se sešel s příbuznými hledači Boha, vždy jsem měl pohled na Boha. Někdy jasnější, někdy méně jasný, někdy s větším nadšením, jindy s větší pokorou, ale vždy to bylo nejkrásnější a nejvzácnější, čeho si v životě nejvíc cením: byl to pohled na Boha.

Cesty a cíle, roč. XVII. č. 9, 15. listopadu 1939
s. 129-136

Jarmila Plotěná

JAK ČLOVĚK HLEDÁ BOHA?

*Hospodine, Ty jsi můj Bůh,
časně vstanu, abych Tě hledal
v zemi vyprahlé...*

úryvek Žalmu 63

Skutečnost, že člověk svým životem vlastně neustále hledá Boha, si často lidé ani neuvědomují. Východisek pro toto hledání je při tom velmi mnoho. Indové tato východiska nazývají „paprsky božství“, jsou to cesty nebo způsoby, pomocí nichž se jednotlivý člověk ubírá duchovní cestou. Tyto „paprsky“ souvisejí s konkrétní lidskou povahou, neboť jaký je člověk, taková je i jeho cesta k Bohu a jsou ovlivněny situací a podmínkami života, v nichž se jednotlivec nachází. Při tom nejsou povaha člověka, jeho životní poměry, náboženská víra nebo ateismus, dostatek nebo nedostatek touhy po duchovním poznání nahodilé. A tak si lze povšimnout, že každý člověk hledá svým způsobem Boha, ať si toto hledání uvědomuje a činí tak vědomě nebo je popírá, většinou s přesvědčením, že si není vědom nějaké své touhy nebo motivace hledat „něco“, v co nevěří a o „čem“ se domnívá, že neexistuje. Avšak i tento názor je jednou z cest hledání Boha, jak např. jasně vyjadřuje stařec (mudrc) v nesmírně moudrém textu divadelní hry Rabíndranátha Thákura Král temné komnaty.

Dokonce situace zarytého ateisty, který s náboženskými názory přímo aktivně bojuje, může být jedním z východisek k počátku vědomého duchovního hledání, neboť takového člověka otázka existence Boha nenechává chladným a lhostejným a takový vášnivý popírač je svým způsobem neustále s touto závažnou otázkou v kontaktu, což v sobě obsahuje jistou dynamiku, napětí a komunikaci. A tak je možné, že taková vědomá negace je vlastně silným vztahem. Zde platí Ježíšovo, že nedobré je nebýt ani studeným ani horkým, protože v případě lhostejnosti a duševní lenosti se s člověkem žádá vědomá změna k lepšímu nikdy stát nemůže.

Východiska nebo počátky vědomého hledání Boha si tak lze „pracovně“ rozdělit na tři základní, nejobvyklejší situace:

1. Člověk duchovně vlašný a lhostejný nebo vůči spiritualitě přímo vědomě nepřátelský si často bezděčně připraví situaci, pomocí níž může být „vyburcován“ či vyrušen ze své dosud neochvějně jistoty, že jeho vnímání skutečnosti je jediné správné, že v podstatě „nic duchovního neexistuje a do jeho života nezasahuje“. Působením „přitažlivosti Středu“ (jak jsem si nazvala bezděčnost až nutnost duchovní cesty), se s člověkem může stát zásadní vnitřní změna působením nějaké silné události, otřesu v osobním životě nebo životě skupiny, nějaké náhlé „vypadnutí“ z běžně prožívaného dění prostřednictvím setkání s výraznou tragikou nebo štěstím, hrůzou nebo krásou, kdy ze Šavla se stává Pavel, jak popisuje biblický příběh Pavlovy cesty do Damašku.

2. Člověk nějakým způsobem toužící po změně ve svém životě v duchovním smyslu, tedy po změně, která je zásadní a není v běžném řádu věcí hmotného světa. Je otázkou, zda častější příčina této touhy pramení z nějaké krajní, zoufalé životní situace, kdy člověku nezbývá než hledat naději mimo materialistické chápání života, z dosahu těžce doléhajících událostí, bolestí a strastí nejrůznějšího druhu a původu nebo zda duchovní hledání přichází častěji v situaci přesycenosti a zklamání hmotnými nabídkami a požitky nebo za situace jistého druhu „vyhoření“ z přemíry práce a shonu ve snaze být úspěšným, uznávaným, bohatým apod. Je dokonce možné všechny tyto situace chápat jako východisko jediné, neboť ve všech těchto případech jde o prožitek jistého druhu strasti, strádání a bolesti, z čehož je v lidské přirozenosti snaha „hledat cestu ven“.

3. Třetí východisko se poněkud odlišuje od motivací vzniklých zdánlivě pod vnějším tlakem životních situací, neboť tímto počátkem duchovního hledání je zdánlivě bezdůvodná touha, často přítomná již od raného dětství, po návratu do blaženosti duchovního Domova nebo dokonce prožívání této blaženosti spontánně jako matné vzpomínky nebo dokonce konkrétního přirozeného stavu při bdělém denním vědomí.

A tak jsme u otázky, jakého vlastně člověk hledá Boha. Ve své nejvnitřnější, často nepřiznané podstatě hledá Boha osobního, který je aktivně přítomen v lidské existenci, nikoli Boha teoretiků, kteří sice připouštějí nebo dokonce věří ve jsoucnost „Něčeho nad námi“, co je možno nazvat Kosmickou inteligencí, Přírodou, Zákonem, Bohem nebo jinak, ale vlastně nijak konkrétně a už vůbec adresně nepůsobí. Řídí sice Vesmír, přírodu a je také „přítomen v nitru člověka“, ale člověk z této přítomnosti vlastně nic pro svůj život nevyvozuje. Je To sice Zákonodárce nebo Zákon sám, ale z této víry člověk nevyvozuje existenci duchovních zákonů a jejich konkrétní působení v osobním životě. Toto působení se projevuje zcela zřetelně a jasně těmito znaky:

Určitým druhem radosti, prožívání harmonie a štěstí, které nemají původ ani důvod v běžně chápané úspěšnosti v životě, v nějaké formě tzv. štěstí, výhry, zisku nebo požitku, ale jsou (alespoň občas, když ne trvale) přítomny jako tiší svědkové myšlení a jednání a tyto jsou jimi jakoby prodchnuty a posvěceny. Projevuje se tzv. synchronicitou a jinými jevy v životních událostech jedné osoby nebo skupiny buď ojediněle a nevýrazně nebo dokonce v nápadném zřetězení událostí, kdy je možno jen obtížně takové situace označit za „nahodilé“ nebo „řízené náhodou“.

Projevuje se jinak, např. výraznou změnou povahy k lepšímu, změnou motivace směrem k altruismu, soucitu, nezištnosti, nebo prožitkem, že „všechno je živé, má duši nebo je vědomé“. Projevuje se poznáváním vnitřních souvislostí, uměleckou nebo vědeckou inspirací, harmonizací osobnosti a zejména Moudrostí uplatňovanou v praktickém životě.

Rabindranáth Thákur

KRÁL TEMNÉ KOMNATY

Každá země letos vyslala své obyvatele k naší slavnosti, ale každý se táže: „Všecko je pěkné a krásné – ale kde je náš král?“ To je veliká mezera, kterou každý v naší zemi musí cítiti.

Děd

„Mezera,“ pravíš! Vždyť celá země jest skrz na skrz plna krále: a ty jej nazýváš „mezerou“! Vždyť on učinil každého z nás korunovaným králem!

Jsme všichni králi v království našeho krále!

Kdyby tomu tak nebylo, jakž mohli bychom v srdci svém doufati v setkání s ním!

Činíme, co se nám líbí, a přece činíme, co se jemu líbí;

Nejsme připoutáni okovy strachu k nohám krále otroků.

Kdyby tomu tak nebylo, jakž mohli bychom v srdci svém doufati v setkání s ním!

Náš král ctí každého z nás a tím ctí sám sebe.

Není malosti, jež by nás mohla na vždy uzavírati ve zdech nepravdy.

Kdyby tomu tak nebylo, jakž bychom mohli v srdci svém doufati v setkání s ním!

My si razíme svou cestu, a tím jeho cesta dosahuje cíle.

Nikdy se nemůžeme ztratiti v propasti temné noci!

*Kdyby tomu tak nebylo, jakž bychom mohli v srdci svém doufati
v setkání s ním!*

Třetí občan

Ale já opravdu nemohu snést těch nesmyslných věcí, jež lidé
povídají o našem králi, jen proto, že se nedává veřejně viděti.

První občan

Samý výmysl! Když mne někdo potupí, může být potrestán, ale
nikdo nemůže zacpatí ústa kterémukoli ničemovi, jehož napadne
pomlouvati našeho krále.

Děd

Pomluva nedotkne se krále. Pouhým dechem můžeš zhasiti
plamen, jehož se lampě dostává od slunce, ale kdyby celý svět
foukal do slunce, jeho záře se nezmenší a nezatmí.

Vejdou Višvasu a Virúpákš

Višu

Tu je děd! Podívej se, tento muž všude vypravuje, že náš král
proto nevychází, že je ošklivý.

Děd

Ale proč tě to zlobí, Višu? Jeho král musí býti ošklivý, neboť jak
jinak by mohl Virúpákš míti takové tváře ve svém království? Zpo-
dobuje si svého krále podle svého obrazu, jak jej vidí v zrcadle.

Virúpákš

Dědečku, neřeknu jmén, ale nikoho by nenapadlo nevěřiti oso-
bě, od níž jsem to zvěděl.

Děd

Kdo by mohl míti více důvěry než ty!

Virúpákš

Ale mohu ti dáti důkazy...

První občan

Nestoudnost toho chlapa nezná mezí! Roztrušuje smělou tvář bídou pověst a ještě se nabízí, že vyrovná míru své lži drzostí!

Druhý občan

Což, abychom mu ukázali jeho míru na zemi?

Děd

Nač tolik ohně, přátelé? Ten ubožák chce slaviti svoji slavnost, opěvuje ošklivost svého krále. Jdi, Virúpákši, nalezněš dost lidí, kteří ti rádi uvěří: buď šťasten v jejich společnosti.

Odejdou

Vejde družina CIZINCŮ

Bhavadatt

Připadá mi, Kaundilji, že tito lidé vůbec nemají krále. Oni jen nějak udržují pověst o něm.

Kaundilj

Máš, tuším, pravdu. Víme všichni, že nejvyšší, co do očí bije, je v každé zemi král, jenž ovšem neopomine příležitosti, aby se ukázal.

Džanárdan

Ale pohleďte na ten krásný lad a řád, jenž tu všude panuje – jak to vyložíte bez krále?

Bhavadatt

Tak to je všechna moudrost, které jsi dospěl, žije tak dlouho pod vládcem! Kde by byla nutnost míti krále, kdyby lad a řád již tu byly?

Džanárdan

Všichni ti lidé se shromáždili, aby se o této slavnosti veselili. Myslíte, že by takhle přišli v zemi bezvládí?

Bhavadatt

Milý Džanárdane, vyhýbáš se věci, jako obyčejně. Nejde o lad a řád, a slavnostní veselí je také věc jasná dost: v tom není obtíží. Ale kde je král? Viděl jsi ho? To nám řekni!

Džanárdan

Co chci říci, je toto: víte ze zkušenosti, že může býti zmatek a bezvládí i tam, kde je král přítomen: co však vidíte zde?

Kaundilj

Ty se ustavičně vracíš k své slovní hře. Proč neodpovíš přímo na Bhavadattovu otázku: viděl's krále či neviděl? Ano či ne?

Odejdou

Vejde družina mužů zpívajících

Zpěv

Můj milovaný je ustavičně v srdci mém.

Proto jej všude vidím.

Jest ve zřítelnicích očí mých.

Proto jej všude vidím.

Šel jsem daleko, abych uslyšel jeho slova.

Ale ach, bylo to nadarmo!

Když jsem se vrátil, slyšel jsem je ve svých vlastních písničkách.

Kdo jsi ty, jenž jej hledáš jako žebrák od prahu k prahu!

Pojď na mé srdce a viz jeho tvář v slzách očí mých!

Rabindranáth Thákur, Král temné komnaty,
Kladno, J.Šnajdr 1920, s. 19-25

Z OBECNÍ KRONIKY

Po svém návratu ze Spojených států amerických v roce 1921, navštívil Dr. Norbert F. Čapek s chotí své přátele v Brně a oznámil, že má v úmyslu započít v osvobozené vlasti novou práci náboženskou na základě svých poznatků a zkušeností poslední doby.

Procestoval celou republiku, studoval všechny náboženské směry své vlasti, navazoval styky s vůdci a představiteli náboženských hnutí.

V roce 1922 založil v Praze etickou společnost „Svobodné bratrství“, v níž soustředil ponejvíce lidi svobodomyšlné i nábožensky lhostejné. Dovedl si najít pro svou blahodárnou činnost spolupracovníky. Jedním z nejvýznačnějších byl prof. Dr. Kunstovný, který po určitou dobu svým vyhraněným názorem udával Svobodnému bratrství volnomyšlenkářský směr.

Dr. Čapek poznal, že by nebylo ku prospěchu tohoto etického hnutí, kdyby se neslo pouze tímto směrem a včas uvedl Svobodné bratrství na potřebnou dráhu pokrokového náboženského vývoje.

A jak se Svobodné bratrství rozrůstalo do šířky, Dr. Čapek dovedl nenápadným způsobem jeho náboženské snažení přiměřeně prohlubovati. Od školního učení vedl své žáky ku praktickému použití nových poznatků pro každodenní život. Mnoho ortodoxních volnomyšlenkářů odchází, ale oproti tomu přichází do Svobodného bratrství množství nových lidí toužících po pravdě a po lepší náplni života.

V této době přednáší br. Dr. Čapek v přeplněných velkých dvoranách Radia na Vinohradech a na Slovanském ostrově. Vývoj tohoto ušlechtilého snažení je patrný také z časopisu Cesty a cíle i ze spisů vydávaných br. Dr. Čapkem. Největšího úspěchu doznal spis „Nálada a její vědomé tvoření“, který byl v krátkém čase po vydání rozebrán, snad proto, že mnoho pražských lékařů jej předpisovalo svým pacientům jako lék proti hypochondrii a nedostatku sebedůvěry.

Kromě své přednáškové a literární činnosti v Praze a jiných českých městech Dr. Čapek dojížděl každoročně na Moravu do

Brna, Olomouce a Mor. Ostravy, kde konal veřejné přednášky a šířil poznatky svého pokrokového náboženství.

V roce 1926 vyslal br. Dr. Čapek dceru Bohdanu a jejího snoubence br. Karla Hašpla do Ameriky, kde s úspěchem studovali na Kalifornské univerzitě unitářské bohosloví a kde se dali oddat a po skončeném studiu byli ordinováni na unitářské duchovní. V roce 1930 vrátili se mladí manželé Hašploví kolem světa do Prahy chopiti se práce ve sboru svého otce, pomoci mu úspěšně budovat novou unitářskou obec.

Br. Dr. Čapek za pomoci svých vlivných přátel vypracoval pro unitářskou obec Ústavu unitářů československých. Tato byla vyhláškou ministerstva školství a národní osvěty ze dne 30. června 1930 č. 110 Sbírky zákonů a nařízení, schválena. Českoslovenští unitáři se tím stali náboženskou společností v zemi České a moravskoslezské státem uznanou a tím postavena na roveň všech dosavadních církví ve smyslu 2.§ zák. ze dne 20. května 1874 č. 68 ř.z.

Touto šťastnou událostí nastal pro br. Dr. Čapka a jeho spolupracovníky nový úkol v našem českém národě.

Br. Dr. Čapek s radostí oznamuje v 7. č. časopisu Cesty a cíle svým přátelům a čtenářům významnou událost a první přihlášené unitáře přijímá za zakládající členy.

Prvními zakládajícími členy v Brně byli Jan a Anežka Vitouchovi, kteří vydatně pomáhali br. Dr. Čapkovi v jeho práci na Moravě.

Ve středu 5. listopadu 1930 o ½ 20.hod. ve velké dvoraně Besedního domu v Brně přednáší br. Dr. Čapek více než 600 posluchačům na téma „Zdraví a víra“. Přednáška byla vyslechnuta s velkým zájmem a měla na posluchače velmi dobrý účinek. Přítomen byl též br. K. Hašpl.

Ve čtvrtek 19. listopadu 1930 o 19.hod. v zasedací síni Živnostenské rady v Brně přednáší br. Dr. Čapek pro stoupence Svobodného bratrství a odběratele časopisu „Cesty a cíle“. Přednáška, jejíž název byl: „Principy svobodného bratrství a úspěšný život“, byla velmi cenná a po ukončení žádali posluchači, aby řečník ještě pokračoval. Br. Dr. Čapek pak v krátkém doslovu naznačil směr a cíle unitářů.

27. listopadu 1930 se přihlásili za unitáře Antonín a Zdenka Vaďurovi se čtyřmi nezletilými dětmi.

Ve středu 10. prosince 1930 přednášel br. Dr. Čapek v divadelní dvoraně Husova sboru za účasti více než 400 osob na téma „Co je unitářství?“ Přednášky se zúčastnili hojně členové církve československé a projevíli velkou radost nad tím, že Dr. Čapek přednášel v jejich sboru.

Ve čtvrtek 11. prosince uspořádal br. Dr. Čapek psychologický kurs pro členy Svobodného bratrství v klubovně YWCA na Dominikánském nám. v Brně, kde předvedl osobně různé cviky dechové, hlavně relaxaci, a poukázal na důležitost uvolňování pro praktickou potřebu života. Naučil nás několik písní. Doporučil nám, abychom se týdně scházeli ku zpěvu, čtení a rozhovorům o našich idejích a naznačil nám, jak máme takové schůzky pořádat. Ku konci nám přál, abychom se příštím rokem prohloubili a vzrostli.

Novoročním přípisem byl br. A. Vaďura přijat za zakládajícího člena čs. unitářů a pozván na shromáždění zakládajících členů do Radio-paláce na Vinohradech – Fochova tř. 62, která se koná dne 10. dubna 1931.

Samostatnou činnost jsme zahájili v neděli 2. ledna 1931 o 15.hod. přednáškou sestry M. Obdržálkové z Uh. Ostrohu „Co hledáme v náboženství dnešní doby?“ Přednáška byla velmi zajímavá a poutavá, mnohé problémy osvětlila jasně a populárně.

Ve čtvrtek 13. ledna o 20.hod v klubovně YWCA v Brně přednášel br. A. Vaďura „O potřebě dobré nálady“. Řečníku, který na počátku své přednášky ve zvláštní náladě nebyl, podařilo se během řeči vytvořit tak dobrou náladu, že si přítomní přáli takových večerů více.

Ve čtvrtek 27.ledna o 20.hod. v klubovně YWCA přednášel br. K. Vítouch „O zákonech odvahy“. Přednášející doporučil odvahu v každém dobrém počínání. Bez ní není úspěchu a jenom odvaha podmiňuje každý zdar.

Ve čtvrtek 10. února 1931 o 19.hod. přednášel br. A. Vaďura v klubovně YWCA na téma: „Vliv sugescie na zdraví“. Řečník vysvětlil, jak každá útěcha lékaře je mocnou sugescí udělenou ne-

mocnému, každé dobré kázání kněze účinnou sugescí ku zlepšení

duší lidských, každé dobré předsevzetí prospěšnou autosugescí pro změnu charakteru člověka, dobrá nálada a čistá mysl nejmocnější sugescí pro udržení zdraví jedince i národa.

Ve čtvrtek 21. února o 19.hod. v klubovně YWCA přednášel br. Zezulka. V přednášce „Užitek z náboženství“ řečník vysvětlil, jak mnoho užítka a prospěchu mu přineslo v životě živé náboženství, kterému se oddal a v životě uskutečňoval. Teprve náboženství jej učinilo opravdovým člověkem.

V úterý 29. března o 1/2 20.hod. v zasedací síni Živnostenské rady v Brně – Veveří ul. č. 5 přednášel br. Karel Hašpl na téma „Duch Ameriky“. Vylíčil život Američanů a naznačil, jaké jsou možnosti v Americe pro toho, kdo má zájem o své vzdělání a jakými cestami jej může dosáhnout.

V úterý dne 14. dubna 1931 o 1/2 20.hod. v zasedací síni Živnostenské rady v Brně přednášel br. K. Hašpl. V přednášce „Léčení nemocné duše“ vylíčil řečník, jak rozvrat duší je všedním zjevením. Úsměvy na tvářích lidí jsou maskou nemocného nitra. Naznačil, jak třeba léčit nemocné duše, aby život zůstal v rovnováze a souladu. Přednáška měla velký ohlas.

Ve čtvrtek 16. dubna 1931 o 1/2 20.hod. v klubovně YWCA přednášel br. A. Vaďura „O uklidnění“. Zdůraznil, že právě tehdy, kdy události života vyšinou nás z klidu, je třeba co nejrychleji nalézt klid opět a to způsobem nám vrozeným. Jeden dosáhne klid hlubokým dechem, jiný odchodem do přírody, jiný změnou svého myšlení. Všem těmto cestám musí bezpodmínečně předcházet uvolnění (relaxace), buď částečná nebo úplná. Přednáška se tak líbila, že posluchači si vyžádali, aby se příští týden v tomto tématu pokračovalo.

Pokračování příště

Foto na titulní straně: J. Plotěná

Foto Vila Univers: J. Plotěná

Foto Slunečnice: P. Sedlák

Foto Kvetoucí broskvoně v zahradě vily Univers: J. Plotěná

PROGRAM NA MĚSÍC KVĚTEN 2014

Shromáždění se konají na ul. Staňkova 18a, Brno, budova OSC a.s.,
3. patro. Doprava: tramvaj číslo 1 a 6 - zastávka Hrnčířská

Středy 17 – 19 hod.:

- 7.5.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **SLUNEČNICE - ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ,
MEDITACE**
14.5.: RNDr. Milan Lustig: **AUTOGENNÍ TRÉNINK, RELAXACE, ZDRAVOTNÍ
CVIČENÍ**
21.5.: Ing. Zbyněk Dvořák: **BOLEST NENÍ PŘIROZENÝ STAV**
28.5.: Ing. Pavel Sedlák: **POČÍTAČOVÁ PORADNA**

Pátky 17 – 19 hod.:

- 2.5.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **ŽIL JSEM V LÁSCE...- RABÍNDRANÁTH
THÁKUR DNEŠKU**
9.5.: RNDr. Milada Škárová: **„ŽENSKÁ OTÁZKA“ ANNY PAMMROVÉ**
16.5.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná, Ing. Pavel Sedlák:
VESAK – ODKAZ BUDDHOVY MOUDROSTI
23.5.: **PEGÁSEK – autorský večer textů blízkých unitářům**
30.5.: Ing. Libor Mikš: **VÍRA, NÁBOŽENSTVÍ A CÍRKVE**

Čtvrtek 18,00 hod.:

- 22.5.: Setkání skupiny **ALLAN KARDEC:** (přednes česky)
DIVADLO FRANCO PEREIRA: **SPIRITUALITA A ZDRAVÍ, VLIV
MYŠLENEK NA LÉČBU A SEBELÉČBU**

Neděle 4.5. OTEVÍRÁNÍ STUDÁNEK – Sraz bude oznámen na setkáních a
týdenních plakátech

Děkujeme všem dárcům za finanční příspěvky na našich akcích.

Obec unitářů v Brně vydává měsíčník „Poutník“ obsahující původní články členů a přátel Unitárie, články z historie unitářství, poezii, aktuality i zábavu.

E-mailová adresa: unitaria.brno@seznam.cz. Viz též www.unitaria.cz .

Pokud si přejete tento program nebo časopis „Poutník“ dostávat e-mailem, sdělte vaši e-mailovou adresu v kanceláři Obce unitářů v Brně.

Redakční rada: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná, Mgr. Daniel Novotný,
Ing. Marie Vohlídalová, Ing. Ivan Sommer

MK ČR E 16083